

Esej o Sv. Duhu

Sveti Duh Kristusov namestnik na zemlji

II - Sveti Duh posrednik Kristusove vladarske oblasti

Knjiga Razodetja trdi, da je Jezus Kristus »Vladar nad kralji zemlje« (1,5), »kralj kraljev in Gospod gospodov« (19, 16). Prošnje molitvenega bogoslužja pa sklepamo: »Po našem Gospodu Jezusu Kristusu, tvojem Sinu, ki s teboj složno* s Svetim Duhom živi in kraljuje vekomaj«. Sveti Duh je torej pri izvrševanju vladarske službe edinstveno povezan s poveljanim Kristusom.

Vladanje pa obsega predvsem zakonodajno in sodno oblast.

*V latinskem izvirniku beremo: "in unitate", v edinosti. Naši liturgisti to zmotno prevajajo: "v občestvu" in tako dopuščajo možnost, da tako Kristus kot Sveti Duh lahko mislita vsak po svoje, Bog Oče pa spet po svoje, kakor se to dogaja v vsakem župnijskem občestvu ali drugem kolektivu. Prim. Bruno Korošak, *Teološka spodbujanja*, Ljubljana 2000, str. 56-58.

A - Kristusova zakonodaja in Sveti Duh

Za boljše razumevanje Jezusovega vidika o zakonodaji ne smemo pozabiti, kar trdi on sam o povezanosti med starozaveznimi in njegovimi zapovedmi: »Ne mislite, da sem prišel razvezat postavo ali preroke; ne razvezat, temveč dopolnit sem jih prišel« (Mt 5,17). O poglobitnem dopolnilu zapovedi in postav pa trdi sveti Pavel: »Ljubezen je dopolnilo postave« (Rim 13,10). Sicer je že v Stari zavezi glavna zapoved bila ljubezen (prim. Mr 12,28-31: Prva od vseh zapovedi je »Ljubi Gospoda, svojega Boga... Druga pa je tale: Ljubi svojega bližnjega kakor samega sebe«), toda ker je zapoved ljubezni do bližnjega v Stari zavezi imela za merilo samega sebe in je torej bila egoistično usmerjena, je tudi to zapoved Jezus dopolnil z novim merilom, z njegovo ljubeznijo do bližnjega: »ljubite se med seboj, kakor sem vas jaz ljubil« (Jn 15,12). Ker pa je »Božja ljubezen izlita v naša srca po Svetem Duhu, ki nam je bil dan« (Rim

5,5), je pri tej dopolnitvi zakonodaje dejansko navzoč Sveti Duh.

To je razvidno že iz dopolnila, ki ga je sveti Janez gotovo zapisal po posebnem navdihu Svetega Duha, kot je bilo že zgoraj omenjeno. Žal pa je potem dolga stoletja to bistveno dopolnilo ostalo v ozadju in se je predvsem v katekizmih poudarjalo egoistično merilo ljubezni do bližnjega.* To je trajalo vse do II. vaticanskega cerkvenega zbora, kjer so cerkveni prelati po navdihu Svetega Duha v dogmatični konstituciji o Cerkvi naglasili, da je starozavezno Božje ljudstvo »samo priprava in podoba tiste nove in popolne zaveze, ki naj bi se sklenila v Kristusu... ki naj bi bilo novo Božje ljudstvo ... ki ima za postavo novo zapoved ljubiti tako, kakor nas je ljubil sam Kristus.«** V pokoncilskih pridigah o tej postavi skoraj ni sledu, in tudi *Katekizem katoliške Cerkve* Jezusovo dopolnilo postave ljubezni na pristojnem mestu ne omenja (št. 2196; prim. tudi 2052-2056), drugod pa le mimogrede (št. 782). Svetemu Duhu kot soustvarjalcu Kristusovih dopolnil Božje postave preostaja torej še kar obširno polje posredovanja.

*Prim. Friderik Baraga, *Krščanski nauk za Indijance*, napisan leta 1849, preveden v slovenščino v Ljubljani 1997, str. 287-289. Glej tudi *Veliki katekizem*, Ljubljana 1896, str. 83-84.

**Prim. Koncilski odloki, Dogmatična konstitucija o Cerkvi, št. 9, Ljubljana 1980, str. 138.

Sveti Duh tudi odločilno vpliva na zakonodajo izoblikovano na cerkvenih zborih, kakor so to že Apostoli na zboru v Jeruzalemu jasno dojeli: »Sveti Duh je sklenil in mi z njim« (Apd 15,28).

B - Kristusova sodna oblast in Sveti Duh

O tem nam Sveto pismo nudi dvoje enigmatičnih, zelo težko razumljivih mest: v 16 poglavju Janezovega evangelija vrstice 7 do 11, in v sinoptikih, kot pri Mateju 21,31-32.

1 - Sveti Duh in sile teme

Svojim učencem Jezus napove prihod Svetega Duha in zatrjuje: »Ko pride on, bo ovrigel svet glede greha, pravičnosti in sodbe: glede greha, ker vame ne verujejo, glede pravičnosti, ker odhajam k Očetu in me ne boste več videli, glede sodbe pa, ker je vladar tega sveta obsojen« (Jn 16,7-11).

Prvo težavo za pravilno razlago predstavlja grški glagol *elenho* (ἐλέγχω), ki ga naš standardni prevod prevaja z "ovržem", stari latinski prevod Vulgata, ki bi mu moral slediti standardni, pa z "dokažem". Zato se ta čuti dolžnega, da v opombi opozori vse proučevalce Božje besede, da je "‘ovrgel svet’ ali ‘dokazal svetu, da se moti, dokazal svetu krivdo’ le delno ustrezen prevod enega grškega glagola z več pomeni". Nekaj teh pomenov našteva potem v isti opombi standardni prevod, toda Doklerjev slovar* jih prinaša 14: zasramujem, sramotim, pripravim v sramoto, zavračam, karam, grajam, dolžim, prepričam, dokažem, ovržem, pobijam kaj, preiskujem, skušam, izprašujem.

Za pravi izbor pomena v tej Janezovi pesnitvi** je treba torej najprej osvetliti miselno zvezo, zlasti pojem 'sveta'.

*Anton Dokler, *Grško-slovenski slovar*, Ljubljana 1915, str. 242. La Potterie, *II Paraclito*, str. 116, navaja in razporeja 13 pomenov: preiskovati, raziskovati, izpraševati, vpraševati, preskusiti; osvetliti eno dejstvo, izpostaviti ga, odkriti ga, prepričati koga o zmoti, dokazati mu krivdo; karati, opomniti, kaznovati.

Tako francoski prevod Bible de Jerusalem, kakor tudi hrvaški (Zagreb 1973), ki so ga pripravili frančiškani, navajata besedilo v pesniški obliki.

Znano je, kako je svet opisal II. vesoljni vatikanski cerkveni zbor v Pastoralni konstituciji o Cerkvi v sedanjem svetu, št. 2, ki ga na kratko povzema tudi papež Janez Pavel II. v svoji okrožnici: »Svet, ki ga ima koncil pred očmi, je torej svet ljudi, celotna človeška družina z vesoljstvom stvarnosti, sredi katerih živi« (št. 29). Ne manjkajo razlagalci Svetega pisma, ki mislijo, da sveti Janez nasprotno nima pred očmi sveta v tem širokem pomenu, ampak samo ozek svet judovskih verskih oblasti. Drugi tolmači pa naglašajo, da ima evangelist skoraj povsod pesimistični pojem sveta, ki ga na zunaj sestavljajo ljudje, ki dvigajo svojo uporno voljo proti Bogu in proti njegovemu Odrešeniku (Jn 3,18 sl.; 7,7; 15,18 sl.; 17,9.14 itn.). Za njimi pa se skriva nevidni vodja, knez tega sveta (Jn 12,31; 14,30; 16,11), bog tega praznega življenja (2 Kor 4, 4); ta svet je podvržen oblasti zlohotnika (1 Jn 5,19), ki svojo moč in slavo deli, komur hoče (Lk 4,6). Gre za sile teme, ki jih slika Janez v predgovoru v evangelij, ko trdi, da je Beseda prišla na svet, da bi ga razsvetlila, kakor »luč sveti v temi, a tema je ni sprejela« (Jn 1,3.9.10). Jezus sam trdi, da »ne prosi za svet« (Jn 17,9). Papež Janez Pavel II. v svoji okrožnici o Svetem Duhu govori o "duhu teme" in navaja sv. Pavla Ef 6,12, ki svari vernike, da se bodo vedno morali boriti »proti

vladarstvom, proti oblastem, proti svetovnim gospodovalcem te mračnosti, proti zlohotnim duhovnim silam v atmosferi,« ki jo vdihavamo.* Temu "svetu" gotovo ne more nihče kaj dokazovati, ali ga prepričevati o čem. Sveti Duh torej neposredno razsvetljuje, *razkriva* zmote, blodnje tega "sveta" vernikom, da se jih varujejo in ne nasedajo njegovim pastem.

*Janez Pavel II, *O Sv. Dahu*, št. 38, kjer je govor tudi o absurdnih ideologijah.

To dejstvo je po svetem Pavlu samo po sebi razumljivo, ker Sveti Duh deluje s svojimi razsvetljevanji preko našega duha, ki se pa samo pri vernikih lahko tako izoblikuje, da postane dovzeten za dojetanje verskih resnic.* Zato bi lahko rekli, da dokazovanje, prepričevanje vernikov dosega tiste, ki imajo tega duha, tudi če oslavljenega, kakor grešniki in izgubljeni, nikakor pa ne "svetovnih gospodovalcev mračnosti".

*Prim. 1 Kor 2, 14-15: "S samimi duševnimi lastnostmi človek ne more doumeti tega, kar prihaja iz Božjega Duha, ker ima to za neumevnost in tega ne more spoznati, ker se to prepozna le z duhom"; Rim 8, 16: "Sam Duh pričuje našemu duhu, da smo Božji otroci". Glej Korošak, *Teološka spodbujanja*, str. 33-36; in v tej knjižici, v odlomku o krstnem poslanstvu, str. 28-29.

Zdi se torej, da je prevod grškega *elenhein* (ἐλέγχειν): razkrivati, ki ga lahko zasledimo v vseh novejših slovenskih spisih, ki navajajo to Janezovo besedilo,* precej točen, če ga ne razumevamo o "svetu", ampak o "duhu" vernikov.

*Glej prevod Okrožnice o Svetem Duhu Janeza Pavla II., št. 48 (Cerkveni dokumenti 32, Ljubljana 1986, str. 40): "V svojem poslovilnem govoru je Jezus povezal ta tri področja 'razkrivanja'". V latinskem izvorniku (glej npr. "Enchiridion Vaticanum" 10, Bologna 1989, str. 394) beremo: "Jesus in ultimo suo sermone hos tres ambitus arguend icopulavit tamquam partes missionis Paracliti: peccatum, iustitiam et iudicium". Italijani na tem mestu uporabljajo glagol 'prepričati'. - Slovenski teološki pisatelji tudi v drugih prevodih uporabljajo "razkrivati". Tako naj bi že Albert Veliki (umrl leta 1280) zatrjeval, da bo "tolažnik... razkril svetu greh, katerega nas bo rešil"; glej Walter Nigg, *Pridi Sveti Duh*, v skupni izdaji z govori Janeza Spiterisa, Duh veje, kjer hoče, Ljubljana 2000, str. 111,

med tem ko Albert Veliki piše "arguet". Zato tudi profesor Ciril Sorč ugotavlja, da "namen tega razkritja Svetega Duha ni obsoditi in zavreči, temveč ozdraviti... Svet je tista realnost, ki se upira božji ljubezni... ki hoče doseči odrešenje tako, da zavrača Odrešenika" (*Duh življenja*, Ljubljana 1998, str. 125).

V luči tega pomena glagola *elenhein* bi se torej Janezovi lapidarni izreki o dejavnosti Svetega Duha lahko takole tolmačili: Sveti Duh Kristusovim učencem in vernikom *razkriva*, da osnovna pregreha vseh mrakotnih protiverskih in psevdo- odrešilnih ideologij obstoji v tem, da zavračajo temelj odrešenja, Jezusa Kristusa, Sina Božjega.

Poleg tega Sveti Duh spodbuja vernike, da živijo po spoznani resnici, v pravičnosti, ker samo tako lahko *razkrivajo* Kristusovo pravičnost in živijo po Duhu, ki ga jim On sedaj, ko živi na "onem svetu" pri Očetu v nebesih, nenehno pošilja.

Kadar koli pa se bo vernim kristjanom zdelo, da je oblast zlohotebnega duha (1Jn 5,19) tudi po vstajenju Kristusa še vedno neokrnjena, ker on še vedno svojo moč in slavo deli, komur hoče (Lk 4,6), jim bo Sveti Duh *razkril*, da je nevidni vodja stalnega nasprotovanja vsemu Božjemu "že obsojen" na večni propad ob koncu tega sveta, ko bo Kristus svoje »kraljevanje izročil Bogu Očetu in uničil vsakršno vladarstvo ter sleherno oblast in moč« (1Kor 15,24; Raz 20,10).

2 - Neodpustljivi greh zoper Svetega Duha

O tem posebnem grehu evangelist Matej (12,31-32) navaja te pretresljive Jezusove besede: »Vsak greh in vsaka kletev bosta ljudem odpuščena, kletev zoper Duha pa ne bo odpuščena. Tudi če kdo reče besedo zoper Sina človekovega, mu bo odpuščeno, če pa kdo reče kaj zoper Svetega Duha, mu ne bo odpuščeno ne v tem veku ne v prihodnjem.« V istem smislu piše tudi sveti Marko (3,28-29): »Resnično povem vam: človeškim sinovom bo vse odpuščeno, grehi in kletve, kolikor jih bodo izrekli. Kdor pa preklinja Svetega Duha, vekomaj ne bo dosegel odpuščanja, ampak ga bo greh večno bremenil.« Malo krajše sveti Luka 12,10: »Vsakemu, ki izgovori besedo zoper Sina človekovega, bo odpuščeno; tistemu pa, kdor izgovori kletev zoper Svetega Duha, ne bo odpuščeno.«

Ta Kristusova trditev je bila in je vsem razlagalcem vedno težko umljiva. Za

lažje razumevanje naj opozorim na to, da Luka govori samo o kletvi zoper Svetega Duha, torej o grobi besedi, zelo nespoštljivem izražanju o Svetem Duhu (ki ga pa ni zaslediti med ljudmi), medtem ko Matej in Marko bolj umljivo Jezusove besede o neodpustljivosti razumevata kot "greh in kletev", greh torej, ki je huda žalitev Boga ne samo z besedami, ampak tudi v mislih in dejanjih.* Tako dejanje je na primer odpad od vere. Odpadnik je prejel razsvetljenja od Svetega Duha in njegove darove ter njegovo pričevanje o Odrešeniku. Če torej Kristusa zavrže, naredi to iz popolne pokvarjenosti in se zato ne more več kesati in spreobrniti, kakor to trdi avtor pisma Hebrejcem 6,4-7: »Kajti nemogoče je take, ki so bili nekoč že razsvetljeni in so že okusili nebeški dar ter postali deležni Svetega Duha, take, ki so okusili dobro Božjo besedo in moči prihodnjega sveta, pa so padli, tako prenoviti, da bi se spreobrili, ker sami v sebi znova križajo in sramotijo Božjega Sina. Kajti zemlja, ki pije nanjo pogosto padajoči dež in rodi koristne rastline tistim, ki jo obdelujejo, je deležna Božjega blagoslova. Če pa rodi trnje in osat, je ničvredna in ji grozi prekletstvo. Njen konec je požganina.«**

*Prim. Hans Währisch, *Bestemmiare, offendere*, in "Dizionario dei concetti biblici del Nuovo testamento", Bologna 1976, 180-181.

**Tako Ceslas Spicq OP, *Théologie morale du Nouveau Testament* (Etudes bibliques) I, Paris 1970, 196-197.

O nasledkih greha odpadništva sedanji papež Janez Pavel II. v svoji okrožnici o Svetem Duhu naglašá, da »analiza greha v njegovi prvotni razsežnosti kaže, da bo po delovanju 'očeta laži' v zgodovini človeštva navzoč stalen pritisk, da bi človek odklanjal Boga, da bi ga celo sovražil... Za to imamo potrdilo v moderni dobi, ko hočejo ateistične ideologije izkoreniniti religijo prav na predpostavki, da pomeni religija radikalno 'odtujitev' človeka, kakor da bi bil človek oropan svoje človeškosti, ko sprejme idejo o Bogu in ko pripisuje Bogu kar pripada človeku, izključno človeku! Odtod miselni proces ter zgodovinska in sociološka praksa, pri kateri gre človek z odklanjanjem Boga tako daleč, da razglašá njegovo 'smrt'. To je absurdna misel in absurdna beseda!«*

*Janez Pavel II., *Okrožnica o Svetem Duhu*, št. 38 (Cerkveni dokumenti 32), Ljubljana 1986, str. 31.

Za osvetlitev takega greha lahko navedemo oboževanje satana kot edinega »odrešitelja človeštva, ki osvobaja ljudi izpod jarma Cerkve in družbe in njene

morale.«* Ta sekta je že zelo razširjena tako v Evropi kakor v Ameriki. Od pripadnika po večini zahteva , da slovesno prekliče svoj krst, vero v Evharistijo, pokorščino Bogu in jo zamenja s slepo ubogljivostjo satanu, luciferju ali beelzebubu, da zavrže zakramente, da potepta križ, podobe Device Marije in drugih svetnikov, da izpove slepo vero Pismu zlega duha, da se da krstiti in si nadene eno od imen satana, da si da vžgati ali tetovirati v stegno posebno znamenje sekte, ki naj nadomešča naše “neizbrisno znamenje”, da si izbere za botra ali botro pristaša sekte, da obljubi, da bo kradel posvečene hostije za bogoskrunske obrede.** Eden od najbolj priljubljenih obredov je “črna maša”, kjer udeleženci častijo in molijo duha zlobe, koljejo živali in pijejo njihovo kri. Temu sledijo brutalni in skrajno perverzni seksualno-magični obredi. Na oltarju leži naga ženska, na kateri odpadli katoliški duhovnik ali “duhovnik” sekte “mašuje” in večkrat uporablja tudi kri novorojenčkov, da vanje pomaka hostije. Zelo težko je zapustiti krožke take sekte; če pa to vseeno komu uspe, ostanejo v njem hude duševne rane, ki se nikoli ne zacelijo popolnoma.*** Tako je povsem razumljivo, zakaj se satanistom, ki so zavrgli vse, kar Sveti Duh oživlja in prenavlja, in se povsem predali Zlemu duhu, ta greh ne more odpustiti.

*Prim. Jožef Till, *Nevarnost satanizma*, v “Ave Maria” 95 (2003) str.143; povzeto iz celovškega mesečnika “Družina in dom”. - Obširno o tej sekti René Laurentin, *II demonio, mito o realtà?* Milano 1995, str. 159-205.

**Laurentin, *II demonio*, str. 203-204.

***Till, *Satanizem*, str. 143.